

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และค่าธรรมเนียม
ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติได้มีหนังสือ ที่ สทช ๔๐๑๒/๓๙๕๕๔ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) โดยคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (กสท.) ได้พิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ให้แก่ผู้ได้รับอนุญาตสัมปทาน หรือสัญญาให้ประกอบกิจการโทรทัศน์จากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พร้อมกำหนดเงื่อนไขแนบท้ายใบอนุญาตให้ผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กสทช. กำหนดตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ฯ ซึ่งผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ดังกล่าวได้รับใบอนุญาตและรับทราบเงื่อนไขดังกล่าวแล้วเห็นว่า ตนไม่มีหน้าที่ในการชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการตามมาตรา ๗๕ วรรคสาม ประกอบกับมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ฯ จึงได้ยื่นคำร้องต่อ กสท. เพื่อขอให้พิจารณาทบทวนเงื่อนไขแนบท้ายใบอนุญาตดังกล่าว

กสท. พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีนี้เป็นประเด็นข้อกฎหมายที่สำคัญจึงมีมติในการประชุมครั้งที่ ๕๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) หาหรือประเด็นปัญหาดังกล่าวมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงาน กสทช. จึงขอหาหรือว่า ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ฯ มีหน้าที่จะต้องชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ประกอบกับมาตรา ๔๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ หรือไม่ และจะต้องชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตดังกล่าวนับแต่เมื่อใด หรือได้รับการยกเว้นตามมาตรา ๗๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ฯ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหาหรือของสำนักงาน กสทช. โดยมีผู้แทนสำนักงาน กสทช. เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ จะต้องชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ประกอบกับมาตรา ๔๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ หรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ฯ ได้กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับสิทธิในการประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ของผู้ที่ได้รับอนุญาต สัมปทานหรือสัญญา จากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ซึ่งประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์อยู่แล้ว ในวันที่พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ฯ ใช้บังคับไว้เป็นการเฉพาะ ในมาตรา ๗๕^๑ โดยกำหนดให้ผู้นั้นมีสิทธิประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ตามที่ได้รับอนุญาต สัมปทานหรือสัญญานั้นต่อไปจนกว่าการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญานั้นจะสิ้นสุด และให้คณะกรรมการออกใบอนุญาตประกอบกิจการตามพระราชบัญญัตินี้ให้แก่ผู้นั้นตามลักษณะ ประเภทและขอบเขตของการประกอบกิจการที่ได้รับอนุญาต สัมปทานหรือสัญญา โดยใบอนุญาตดังกล่าวให้มีอายุตามระยะเวลาที่เหลืออยู่ของการอนุญาต สัมปทานหรือสัญญานั้น รวมทั้งให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามมาตรา ๑๙^๒ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการ

มาตรา ๗๕ ผู้ใดได้รับอนุญาต สัมปทานหรือสัญญา จากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ เพื่อประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้นั้นมีสิทธิประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ตามที่ได้รับอนุญาต สัมปทานหรือสัญญานั้นต่อไปจนกว่าการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญานั้นจะสิ้นสุด

ให้คณะกรรมการออกใบอนุญาตประกอบกิจการตามพระราชบัญญัตินี้ให้แก่ผู้ได้รับอนุญาต สัมปทานหรือสัญญา จากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐตามลักษณะ ประเภทและขอบเขตของการประกอบกิจการที่ได้รับอนุญาต สัมปทานหรือสัญญาโดยใบอนุญาตประกอบกิจการดังกล่าวให้มีอายุตามระยะเวลาที่เหลืออยู่ของการอนุญาต สัมปทานหรือสัญญานั้น และให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามมาตรา ๑๙

มิให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับกับผู้ได้รับใบอนุญาตตามวรรคสอง

^๒มาตรา ๑๙ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม

ผู้รับใบอนุญาตต้องชำระค่าธรรมเนียมการใช้คลื่นความถี่และการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แต่ละประเภทของใบอนุญาตเป็นรายปีตามอัตราที่คณะกรรมการกำหนด

การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมตามวรรคสองจะต้องไม่เป็นภาระแก่ผู้ประกอบการหรือผู้ใช้บริการโดยไม่สมเหตุสมผล ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ ความคุ้มค่า ความขาดแคลน และวิธีการจัดสรรทรัพยากร

คณะกรรมการอาจลดหย่อนหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้แก่ผู้ขอใบอนุญาตหรือผู้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ หากผู้นั้นแสดงให้เห็นที่ประจักษ์แก่คณะกรรมการว่าการประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ของตนมีรายการข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเกินกว่าสัดส่วนของรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ตามมาตรา ๓๐๕ (๑)^๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่บัญญัติคุ้มครองการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาที่ขอด้วยกฎหมายที่ได้กระทำขึ้นก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญดังกล่าว จนกว่าการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญานั้นจะสิ้นผล การที่ กสทช. ออกใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ตามพระราชบัญญัตินี้ให้แก่ผู้ได้รับอนุญาต สัมปทานหรือสัญญา จากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ เพื่อประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจึงเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๕ วรรคสอง^๔ การกำหนดเงื่อนไขแนบท้ายใบอนุญาตให้ผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กสทช. กำหนดตามมาตรา ๑๙^๕ นั้น ย่อมเป็นการนอกเหนืออำนาจและขัดต่อบทบัญญัติมาตรา ๗๕ วรรคสอง ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าให้ผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามมาตรา ๑๙ ดังนั้น ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๗๕ จึงไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามมาตรา ๑๙ แต่อย่างใด

สำหรับมาตรา ๔๒ วรรคสาม^๖ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมฯ ที่กำหนดให้บรรดาหน่วยงานที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการ มิได้มีผลเป็นการลบล้างหรือยกเลิกบทบัญญัติ

^๓มาตรา ๓๐๕ ในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัตินี้ดังต่อไปนี้มาใช้บังคับกับกรณีต่าง ๆ ภายใต้งี้อื่นๆต่อไป

(๑) มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๗ วรรคสอง มาใช้บังคับจนกว่าจะมีการตรากฎหมายตามมาตรา ๔๗ จัดตั้งองค์กรเพื่อทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภา โดยอย่างน้อยกฎหมายดังกล่าวต้องมีสาระสำคัญให้มีคณะกรรมการเฉพาะด้าน เป็นหน่วยย่อยภายในองค์กรนั้น แยกต่างหากจากกัน ทำหน้าที่กำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และกำกับการประกอบกิจการโทรคมนาคม และมีรายละเอียดว่าด้วยการกำกับและคุ้มครองการดำเนินกิจการ การจัดให้มีกองทุนพัฒนาทรัพยากรสื่อสารและส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการสื่อสารมวลชนสาธารณะ แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนถึงการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาที่ขอด้วยกฎหมายที่ได้กระทำขึ้นก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้จนกว่าการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญานั้นจะสิ้นผล

ฯลฯ

ฯลฯ

๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

๕โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๖มาตรา ๔๒ ให้ กสทช. มีอำนาจกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามมาตรา ๔๑ โดยแยกเป็นค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการ ซึ่งต้องชำระเมื่อได้รับใบอนุญาตและต้องชำระเป็นรายปีในอัตราที่เหมาะสมกับประเภทของใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เว้นแต่ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการทางธุรกิจ ให้ถือว่าเงินที่ได้จากการประมูลตามมาตรา ๔๑ วรรคหกเป็นค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ซึ่งต้องชำระเมื่อได้รับใบอนุญาตและให้นำส่งเข้าเป็นรายได้แผ่นดิน

(มีต่อหน้าถัดไป)

แห่งมาตรา ๗๕^๗ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ แต่อย่างใด บทบัญญัติแห่งมาตรา ๔๒ วรรคสาม^๘ คงมีผลใช้บังคับกับเฉพาะหน่วยงานอื่นใดที่มีได้อยู่ในข่ายได้รับการยกเว้นตามมาตรา ๗๕ เท่านั้น

สำหรับประเด็นที่สองนั้น เมื่อได้พิจารณาในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ดังกล่าวได้รับยกเว้นไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตฯ แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้อีก

(นายดิศทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๕๘

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๖)

ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งซึ่งต้องชำระเป็นรายปี ให้ กสทช. กำหนด โดยคำนึงถึงรายจ่ายในการกำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่และการกำกับดูแลการประกอบกิจการอย่างมีประสิทธิภาพในอัตรา รวมทั้งสิ้นไม่เกินร้อยละสองของรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่ายของผู้รับใบอนุญาต และให้นำส่งเป็นรายได้ของสำนักงาน

บรรดาหน่วยงานที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามวรรคหนึ่งด้วย แต่ กสทช. จะลดหย่อนให้ตามที่เห็นสมควรก็ได้ โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของกิจการของหน่วยงานนั้น

^๗โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๘โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น